

S

Et magasin til deg fra
Strømmestiftelsen

MAJA LUNDE
1850 sider
jakt på håp

VICKY KADE
En frisør
med guts

KONKURRANSE
Kryssord med
fine premier

Håp

Å kjempe for en verden fri for
fattigdom, er å kjempe for at
mamma Nsara og dattera Mayra
kan se for seg en lysere framtid.

Håp imot mørketida

NÅR FLERE MILLIARDER små og store stjerner
laget av forskjellig materiale
og ulik farge
lysår unna hverandre
skinner så sterkt at mørket i denne natta må slippe grepet

Da tenker jeg at håp er en melkevei:
pappaen i tilfluktsrommet som brer teppet om barnet og synger
vekk drønnene
hun som lager grøt til julemesse og handler kort med geiter
den livredde ambulansesjåføren med hjelm som bestemt legger
hendene om rattet
 tenåringsjenta som går arm i arm med venninnene til politiet for å
melde fra om at søstera skal giftes vekk

håp er hjertevenner, besøksvenner, gamle venner
læreren i flyktningeleiren som ga frokosten sin til dattera og som
i førti graders varme likevel starter skoledagen med dans og lek
nåringen som forstår at han endelig klarer å lese hele setninger
tenåringen som skriver «kjøp gjerne brukt» på ønskelista til tante.

Håp er en melkevei.
Og det er vi som sammen kan lyse opp denne mørkeste natta.

tekst KAREN KILANE
illustrasjon HANS JØRGEN SANDNES
foto DEWAN ASHRAF

Ansvarlig redaktør

Erik Lunde

Redaktør

Karen Kilane

Tekst

Gase Handeland
Gro Justnæs Kiledal
Karen Kilane
Kirsten Falch

Foto

Dewan Ashraf
Geir Ove Pedersen
Gro Justnæs Kiledal
Karen Kilane
Oda Berby
Øystein Melhus Venås

Illustrasjon

Hans Jørgen Sandnes,
Sandnes Media
Geir Ove Pedersen

Design

Irene B. Lyche, Lyche Design

Opplag

18 300, fire utgivelser i året

ISSN 2703-8513

Trykk United Press

«S» er trykket på miljømerket, resirkulert papir og pakket i hundre prosent nedbrytbar biofilm som skal kastes i matavfall. Strømmestiftelsen er med i Innsamlingskontrollen.

Strømmestiftelsen bekjemper fattigdom gjennom utdanning, jobbskaping og samfunnsbygging i elleve land i Asia og Afrika. Vi gir mennesker muligheten til selv å kjempe seg ut av fattigdom.

Adresse: Tangen 8, 4608 Kristiansand
Telefon: 38 12 75 00
E-post: post@strommestiftelsen.no
www.strommestiftelsen.no
Kontonr.: 3000.32.51000
Vipps: 03002

FRISØR. Ett år etter at Vicky Kade flyktet som trettenåring ble hun mamma. Nå har hun fått hjelp til å stable livet på beina.

INNHOOLD

10 På riktig spor

Mye i verden går bedre enn før

12 Maja Lunde

1850 sider med jakt etter håp

14 Håp

Hvilket håp er det for nyfødte Mayra?

18 På skolen

Ishika mangler i manntallet

20 På jobb

Geitene gir melk og arbeid

22 Julekonsertgründer

Møt mannen bak *Stille Natte Hellige Natte*

25 Barnesider

Lag fargerike engler og snakk om fred

26 Geografiquiz

Med mulighet for å vinne premie

27 Kryssord

Å lese bladet gir hjelp til å løse kryssordet

LEDER

EKTE HÅP

«**FORSKJELLEN ER AT** jeg bare kan håpe på noe jeg oppfatter som reelt mulig, mens ønsket ikke har den begrensingen», skriver Lars Fr. H. Svendsen i *Håpets filosofi*.

Ønsket krever altså lite, mens håpet trenger noe reelt å ta utgangspunkt i.

Burde dette magasinet handlet om ønsker, da, og ikke håp?

For når sant skal sies, akkurat nå er det mye i verden som tyder på at det vi jobber for: en verden fri for fattigdom – mer synes å være et ønske enn et håp forankret i virkeligheten.

Men da kommer håpet inn fra sidelinja. Prikker oss på skuldra og sier «ikke gi opp».

– Husk Vicky Kade fra Sør-Sudan, sier håpet. Hun som hadde flyktet fra alt, mistet foreldrene, blitt mor som tenåring to ganger. Hadde noen sagt for fem år siden at hun skulle bli frisør og mentor, hadde de fleste tenkt på det som et ønske, og ikke et reelt håp. Men det gikk jo!

Jeg kan overraske, sier håpet.

Når vi håper på noe, vil vi gjøre små og store handlinger som sannsynliggjør at håpet blir oppfylt. Og er vi mange nok som håper på det samme, vil summen av handlingene våre kunne sprengte mørket.

Det at du leser bladet, betyr at du på en eller annen måte har bidratt til Strømmestiftelsens arbeid de siste årene. Du har delt av det du har fordi du håper på en litt bedre verden. Kanskje tenkte du at ditt bidrag ikke kunne forandre så mye. Men hør bare her: 555 620 mennesker i Afrika og Asia fikk hjelp fra alle dere i fjor. Sånt skjer når mange håper på det samme.

Karen Kilane
Redaktør

karen.kilane@stromme.org

Klart jeg kan!

I en brutal verden kommer du ikke langt med gode ønsker. Der er det håp og hardt arbeid som gjelder.

tekst og foto KAREN KILANE

Det var ikke min feil. Inni meg finnes det styrke. Sånn kan jeg oppsummere det jeg har lært i livsmestringsgruppa, sier Vicky Kade (20).

Vicky vet ikke datoen det skjedde, hun husker bare at klokka var ni på morgenen da hun så naboen bli skutt hjemme i Sør-Sudan. Den da tretten år gamle jenta ble bare stående og stirre da en annen nabo falt livløs mot bakken ved siden av en væpna soldat. Slik så hun den for siste gang, landsbyen sin, hvor hun hadde spist, kringlet med nabobarna, kommet for seint inn til leggetid, danset, lekt og levd alle disse tretten første årene av livet.

Så rev noen tak i henne og fikk henne til å løpe.

Det var kanskje like godt at hun ikke visste hvilken tenåringstid hun nå var på vei inn i.

Tenåring på flukt. – Broren min har en psykisk utviklingshemming. Det var ekstra vanskelig å få ham med da vi flyktet. Men vi klarte det. Etter to dager kom han og jeg fram til Uganda, sier Vicky Kade.

Men en trettenåring på flukt er sårbar. Søsknene sov i et teppe under et tre.

– Det var vanskelig. Veldig vanskelig. Vi trengte hjelp, sier Vicky Kade.

Hun er ordknapp om det første året som tenåring og flyktning. Datoer, årstall, hvem som var hvor på hvilket tidspunkt, slike detaljer flyter. Ingenting av det hun sier er usannheter, det er mer snakk om helt vanlig hukommelsessvikt i møte med traumatiske opplevelser. Datoer og hendelser blander seg, og kroppen beskytter seg selv mot minnene.

Alt som er sikkert, er at Vicky Kade et år senere fødte sitt første barn.

– Mannen min dro fra meg, sier hun.

Å si at en ektemann forsvant, er ofte enklere enn å fortelle de mørke historiene, de som dukker opp der barn og ungdom lever uten hus og familie. Men dette er et intervju, ikke en arena for å analysere traumer.

Traumebehandlingen hører til i livsmestringskurset Bonga.

Tar seg selv i å smile igjen. – I fjor fikk jeg plass på et Bonga-kurs. Endringene skjedde ikke over natta, og fremdeles har jeg en lang vei foran meg. Men en dag oppdaget jeg det: Plutselig smilte jeg av små, vanlige ting i hverdagen.

– Hvordan er livet ellers? Sover du for eksempel bedre?

+

FAKTA

Sjef i eget liv

- Sjef i eget liv – som kalles «Bonga» i Øst-Afrika – er et ettårig livsmestringskurs for ungdom som ofte har gått glipp av skolegang på grunn av fattigdom.
- Målet er å gjøre ungdommene stolte og selvstendige, gi dem kunnskap om egne rettigheter og muligheten til å tjene egne penger.
- For flyktning-ungdom gir vi profesjonell traumebehandling og psykososial oppfølging til dem som trenger det.

+ Hun tørker vekk tårer og snørr før smilet glir over i en plutselig latter.
– Du aner ikke! Jeg sover jo altfor mye! Men sånn er det kanskje når du for første gang på sju år ikke ligger våken gjennom natta og er redd.

Bongakurset i flyktningleiren ble startet akkurat i tide for Vicky.
– Årene etter jeg flyktet hit, var mørke. Da Bonga startet, var jeg 19 år og alene-mor til to barn. Jeg fant til slutt foreldrene mine. Men da mamma døde, ble pappa sammen med en ny dame. Hun var aldri god mot meg, og da han også døde, ble det verre. Hun gjorde vonde ting mot meg, slik som voksne aldri skal gjøre. Jeg er glad i begge barna mine, og jeg ønsker dem ikke vondt. Men da jeg til slutt forsøkte å ta livet mitt, så var det ikke mer igjen av meg selv. Alt som en gang var meg var nå tatt fra meg, sier Vicky.

Finner tilbake til seg selv. Nå ser hun bort på de to barna, på stemoren, og på grønnsakshagen hun har plantet. På kurset har hun lært om næringsrikt kosthold. Og nå har hun lyst til å leve lenge – blant annet for å ta vare på barna sine.
– Jeg har begynt å leke med dem, jeg synger til og med for dem.

Tjueåringen merker at hun er mer til stede.
– Det vonde tok over tankene mine. Jeg klarte ikke å være nær barna mine, og jeg merket stadig at jeg midt i samtaler med mennesker ikke klarte å forstå hva de pratet om. Ordene deres ga liksom ikke mening. Nå finner jeg gradvis tilbake til både meg selv, kroppen min og tankene mine.

– Og stemoren min ... Vi har faktisk funnet ut av det. Hun har fått respekt for meg etter at jeg lærte å stå opp for meg selv. I tillegg har det hjulpet at jeg har lært meg frisøryrket. Det nytter ikke bare å snakke om det som har vært vondt, jeg må også få en mulighet til å gjøre noe,

være sammen med kollegaer og bruke meg selv, sier Vicky.

Står opp for seg selv. På Bonga-kurset følte hun seg sett for første gang på mange år. I gruppa ble det skapt trygge rammer for å samtale åpent og ærlig med jevnaldrende.

– I tillegg fikk jeg snakke med rådgivere om det vonde jeg hadde opplevd, og jeg fikk hjelp til å håndtere den vanskelige livssituasjonen jeg sto midt oppi. Samtalene hjalp meg til å forstå at det ikke var noe galt med meg, det var det som hadde skjedd som var fullstendig galt.

Vicky Kade sier at noe av det beste for henne har vært å få opplæring i kritisk tenkning.

– Det har gitt meg tro på at det finnes fornuft igjen i meg, det finnes en styrke i meg som jeg nå kan bruke til å ta ansvar for mitt eget liv, stå opp for meg selv og ta avgjørelser.

– Det er fremdeles vondt og tungt. Selvsagt. Men det er stadig noen glimt av lys som trenger inn. I dag lo jeg flere ganger da jeg var på jobb på frisørsalongen. Er du klar over hvor stort det er for meg? Jeg jobber, jeg mestrer og er flink til noe. Jeg er sammen med noen på min egen alder. Og jeg ler. Det er klart jeg kan! sier Vicky Kade. ■

Jeg har begynt å leke med barna, jeg synger til og med for dem

Vicky Kade

Livsmestringsgruppa Bonga ga Vicky Kade nytt håp: – I dag lo jeg flere ganger da jeg var på jobb på frisørsalongen. Er du klar over hvor stort det er for meg? Jeg jobber, jeg mestrer og er flink til noe.

Joda, det fungerer!

Får du noen ganger inntrykk av at alle piler i verden peker nedover? De gjør ikke det. Her har vi samlet nyheter som viser at felles innsats for det gode gir resultat!

tekst REDAKSJONEN foto REDAKSJONEN

VISSTE DU AT ...
... tigrene er en truet dyreart? Men med felles innsats har man klart å få opp tigerbestanden. I Nepal har den økt med en tredel.

Åpne skoler

7272 BARN HAR fått en ny sjans til skolegang, på tross av militærkupp, terrorangrep og politisk uro. Nå i oktober har Strømmestiftelsen startet opp 270 nye hurtigskoler i de tre vestafrikanske landene Mali, Burkina Faso og Niger. Det gir håp for mange barn som aldri trodde de kom til å få skolegang.

FOTO: STRØMMESTIFTELSEN/HWEPIC

Mindre matsvinn med smarte løsninger.

FRA MARKSPIST TIL MARKED

IRAJPURI Nepal var en gruppe lokale bønder frustrerte over å måtte kaste mye av maten de produserte fordi de ikke fikk solgt den. Mye god mat lå og råtnet på jordene, og bøndene mistet også viktig inntekt. Men nå er det blitt opprettet en markedshall, hvor de kan oppbevare og selge sine produkter. De ble også oppfordret til å produsere mer frukt og grønt for salg, for å fremme folkehelsen i området. Markedet har stor variasjon i varetillbudet og er blitt en suksess.

FOTO: STRØMMESTIFTELSEN

Det er ikke lurt å legge seg ut med jentene i Samvad!

FOTO: STRØMMESTIFTELSEN, GEIR OVE PEDERSEN

SELVFORSVAR FOR JENTER

I NEPAL HAR JENTER som går på våre livsmestringskurs Samvad – Sjef i eget liv – sett seg lei av at de til stadighet blir trakassert, ertet og tafset på av gutter og menn. De ville ikke ha det slik lenger, og bestemte seg for å gjøre noe med det. De startet derfor opp selvforsvarskurs, noe som er blitt veldig populært. Jentene melder om at dette har resultert i mindre trakassering – noe som virkelig er en god nyhet!

Nesten halvparten av alle nordmenn kan tenke seg å få brukte gaver til jul, viste fjorårets desemberundersøkelse fra Forbrukerrådet.

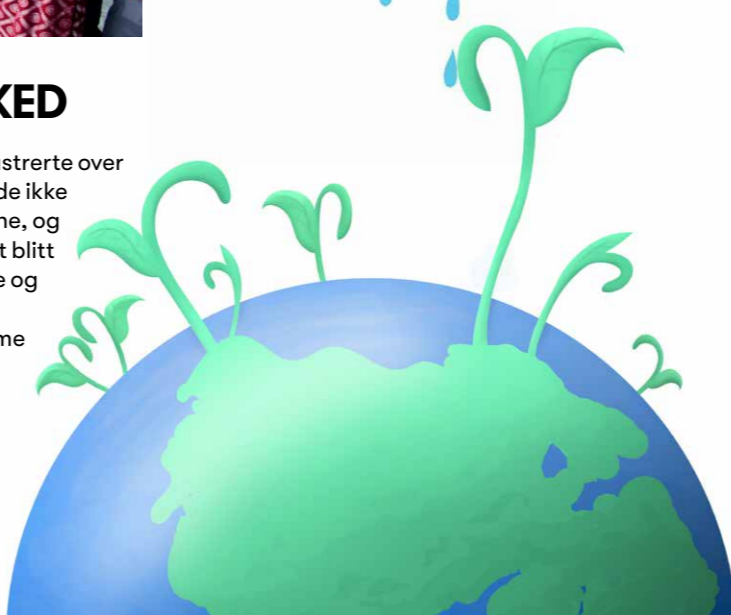
Økte mat-sikkerheten

MANGE MENNESKER i de fattigste og avsidesliggende områdene i Myanmar strever med å overleve etter militærkuppet for to år siden. Strenge reiserestriksjoner og mangel på arbeid har ført til matmangel. Da er det ekstra hyggelig å kunne melde at 70 prosent av familiene i Strømmestiftelsens jobbskapingprogram har fått sjudoblet inntekten sin. Om lag halvparten av familiene har også klart bygge opp sine matreserver.

FOTO: STRØMMESTIFTELSEN

Familier i Myanmar har jobbet hardt for mat – og klart det!

Jakter på håpet

Bøkene hennes handler om mangel på rent drikkevann, barn i krig, natur som kollapser. Likevel trekker Maja Lunde selv fram håpet som den røde tråden som snor seg gjennom alle fortellingene hennes.

tekst KAREN KILANE foto ODA BERBY

Bienes historie, *Blå, Przewalskis hest* og *Drømmen om et tre*. Du kan ikke ha unnagått å ha sett eller hørt om noen av de fire bøkene som ofte kalles klimakvartetten. «Eller 1850 sider med jakt etter håp», som Lunde selv sier.

– Håpet, slik jeg ser det, ligger i oss mennesker. Vi er den arten som endret verden i feil retning. Men vi er også den arten som har de egenskapene som trengs for å rette opp i våre feil og gjøre fremtiden litt bedre for dem som kommer etter oss.

I et naturreservat i fjellene i Frankrike lever en art villhester. Lunde tar både oss og leserne av *Przewalskis hest* med hit for å konkretisere håpet.

– Første gang jeg så hestene var jeg på familieferie. Hestene hadde vært nær utryddet, men noen få ildsjeler hadde klart å gjenreise arten fra bare 13 individer. Nå så vi hestene rett foran oss.

– «Dette er jo en bok, det er en roman», sa jeg til min mann. Likevel tok det lang tid før jeg selv skjønnte hva fortellingen jeg skrev egentlig handlet om: Nemlig håp, sier Lunde.

Det handler om kjærlighet. – Fortellingen i *Przewalskis hest* sier noe om hva vi mennesker er i stand til, og den sier noe om vår store evne til medfølelse. Det klamrer jeg meg til. Det var ren empati og kjærlighet som førte til at noen brukte så mye tid og krefter på å

redde en truet art, sier Lunde.

Og kjærlighet, det vil hun gjerne snakke mer om.

Hun opplever stadig oftere at lesere begynner å gråte når hun snakker med dem. De forteller at de er redde. Fremtiden hun har skildret i bøkene har kommet tettere på.

– Jeg bruker ikke ordet klimaangst, for angst er noe som er vendt innover mot noe abstrakt. Klimaredsel peker derimot på den konkrete redselen vi føler overfor en reell fare. Men likevel, mer enn dette vil jeg heller snakke om kjærlighet til naturen.

De små tingene. Lunde forklarer at vi kan kjenne kjærlighet for biene som surrer i hagen, småfuglene på brettet og ekornet i treet. Denne kjærligheten for det nære i naturen mener hun motiverer de fleste mennesker mer enn endringer i værsystemer.

– Klima er et ord som kan splitte, mens kjærligheten til alt levende er noe som forener oss mennesker, sier hun.

Kanskje må vi snakke mer om hvor heldige vi er?

Maja Lunde

– Kanskje må vi snakke mindre om de store tingene, og mer om de bitte små? For det er alle de minste tingene som gir oss følelsen av at vi er en del av en helhet, at vi hører til. Kanskje må vi snakke mer om hvor fantastisk jorda egentlig er? Denne blå og grønne klinkekulen som, så vidt vi vet, er det eneste stedet i universet hvor det finnes liv. Kanskje må vi snakke mer om hvor heldige vi er?

Håp som fellesprosjekt. Selv har Maja Lunde latt kjærligheten til naturen føre til små og store endringer i hverdagen, som å fly mindre. Det sterkeste avtrykket hennes for ettertiden ligger likevel i fortellingene. Hun er ikke bare aktuell med klimakvartetten. I høst kom hun ut med *Vindmakeren*, en bok som handler om et barn som har opplevd krig.

– Litteratur skaper identifikasjon på en annen måte enn forskning eller journalistikk. I litteraturen kommer du på innsiden av et annet menneske, og du blir dette mennesket, sier Lunde.

Vindmakeren handler om hva det gjør med et barn å oppleve traumatiske hendelser, og hvordan vi kan finne lyset igjen. Boka handler om hva som kan skje når vi åpner opp for andre mennesker, og gir rom for fellesskap, fantasi og kreativitet.

– Og det er nettopp i denne vissheten om at vi mennesker kan gjøre noe sammen – at vi kan få til noe sammen – at vi finner håp, avslutter Maja Lunde.

– Litteratur skaper identifikasjon på en annen måte enn forskning eller journalistikk. I litteraturen kommer du på innsiden av et annet menneske, og du blir dette mennesket, sier forfatter Maja Lunde.

Tenk hvor fint det kan bli

Jente født i Tanzania 2023. Foreldre med lav inntekt og ingen forsikringer. Den realistiske statistikken ser ikke positiv ut. Men: dette er ikke bare ei jente, det er jo Mayra. Dattera til Nsara. Og hun har håp nok for dem begge.

tekst KAREN KILANE illustrasjon HANS JØRGEN SANDNES foto ØYSTEIN MELHUS VENÅS

Mayra heter hun, og gråt da hun ble født. Verdens sunneste og vakreste lyd, tenkte mamma Nsara og pustet letta ut.

– Vi overlevde begge to både svangerskap og fødsel. Da tenker jeg vi er ferdig med det verste, sier den tjueto år gamle mammaen.

Akkurat den hun skal være. I år 2000 omkom 760 av 100 000 kvinner i Tanzania i forbindelse med fødsel. Det tallet har i dag gått ned til 238.

Statistikken sier egentlig mye om utviklingen i Tanzania de siste ti årene. De fleste tall har gått riktig vei. Likevel fødes Mayra inn i et land hvor tallene i statistikken burde vært bedre.

40 prosent av alle kvinner mellom 15 og 49 år har opplevd psykisk vold, mens 17 prosent har opplevd seksuell vold. Nesten 30 prosent av jenter i Tanzania opplever å bli utsatt for seksuell vold før de er 18 år.

Men Nsara vil likevel ikke tenke at framtiden kunne vært lysere for Mayra om hun ikke var en jente. Hun kunne ikke ønsket seg noen andre i hele verden enn akkurat den lille babyen.

Nsara kjøpte ikke inn babyklær eller utstyr før fødselen. Hun visste ikke om det var gutt eller jente og ville ikke ta seg råd til å kjøpe feil farge.

Feil farge? Spørsmålet ligger og lur, men stilles heldigvis ikke.

For farge og hentesett betyr ofte noe når du får ditt første barn.

Nsara vil ikke ta bildene i den ettroms leiligheten de tre leier. Og hun har funnet de peneste babyklærne til fotografering. Akkurat slik de aller fleste av oss ville gjort. Vi vil at verden skal se at nettopp vårt lille barn faktisk er det vakreste i hele verden. Og det er hun jo.

Skole er håp. – Mayra kommer ikke til å begynne i barnehage, sier Nsara.

De har ikke råd. Slik de heller ikke har råd til vaksinasjonsprogram.

Hadde Mayra fått gå i barnehage, hadde

Nsara vil følge opp skolegang så godt hun kan. Hun ønsker at Mayra skal være preget av visdom og respekt, og være en som tar gode valg for seg selv og andre.

sjansene økt for at hun senere ville fullført skolegangen. Det er en av grunnene til at vi støtter førskoler og skoler i Tanzania. Veien ut av fattigdom starter første skoledag.

Bare 34,7 prosent av jentene og 31,6 prosent av guttene fullfører ungdomsskolen i Tanzania.

«Utdanning er en grunnleggende menneskerettighet, og veldig mange flere går i dag på skole enn for bare få tiår siden. Før koronapandemien gikk ni av ti barn på skolen. Til tross for dette, kan fremdeles over 750 millioner mennesker i verden fortsatt ikke lese eller skrive, hvorav to tredjedeler er kvinner.» skriver FN.

Men Nsara vil følge opp skolegang så godt hun kan. Hun ønsker at Mayra skal være preget av visdom og respekt, og være en som tar gode valg for seg selv og andre.

– Jeg drømmer om at hun en dag kan jobbe med økonomi. Kanskje er hun en regnskapsfører? sier Nsara og ser på datteren. Hun skal nok passe på at hun får fullført skolegangen.

Mayra har flere familiemedlemmer

rundt seg. Pappa Robert jobber i militæret. Det tok en måned før han fikk fri til å besøke Nsara og Mayra.

Heldigvis finnes mormor. Hun var med under hele den 17 timer lange fødselen. Hun vil være der og hjelpe videre også.

– Men det er først og fremst jeg som skal oppdra Mayra. Jeg skal sørge for at hun får gode verdier å vokse opp med. Det å bli mor er tøffere enn jeg hadde trodd. Men vi to, vi skal klare det. Tenk hvor fint det kan bli! sier Nsara.

“

Jeg skal sørge for at hun får gode verdier å vokse opp med

Nsara

FRAMTIDEN ER IKKE SKREVET

– Barn er fylt av den åpne nysgjerrigheten som for meg er noe av det fineste med håp, sier Henrik Syse.

– Noen ganger kan vi se oss blinde på statistikk og tall. I møte med det nyfødte barnet blir det tydelig at framtiden ennå ikke er skrevet. Den er påvirket sterkt av oss voksne, på godt og vondt, men framtiden kommer også til å bli formet av dem som er barn i dag. Der ligger det håp, sier filosofen og fredsforskeren.

– Håp er en dyd eller en væremåte, en innstilling til livet som leter etter det som er godt, og som tror på at det går an å skape noe godt, også ut fra det som er vondt, sier Henrik Syse.

– Også der det er vanskelige omstendigheter, kan det skapes glede over en relasjon, noe man lykkes med, noe man får til. Den nyfødte Mayra har foreldre, familie, hun kommer til å bli kjent med andre barn i bygningen. Hun skal få lov til å oppleve gleden over å være sammen med andre. Også der finner vi håp, sier Syse.

Samtidig som han forteller med varme om menneskemøter i Strømmestiftelsens prosjekter som har gitt ham tro på framtiden, understreker han at håp ikke må bli noe lettvinnt.

– Håp skal ikke være et «ja, ja, det går nok bra, skal du se», når det ikke er grunnlag for å si det. Jeg opplever håp som noe veldig realitetsorientert. Nettopp fordi vi vet at det ikke er sikkert at det går bra, så er det desto viktigere å formulere håpet og visjonen om at det kan gjøre det.

Henrik Syse

Filosof, forfatter og fredsforsker

Foto: PRIO/Nancy Bundt

Bli kjent med ...

Navn Ishika

Alder 4 år

Mitt favorittdyr Hest. Jeg har sett en ekte hest, men jeg har aldri ridd.

Min favorittaktivitet Å sykle. Storebroren min tar meg med på sykkeltur hver eneste dag.

Dette er jeg redd for Spøkelsler

Bestevenn Prapti. Vi to tar følge til førskolen hver dag.

Min drømmejobb Doktor, de gir nemlig medisiner til folk.

Dette er jeg skikkelig flink til Sykle!

Hvis jeg var president ville jeg gitt en mobil i gave til mammaen min. Da kunne hun tatt bilder av broren min og meg.

Dette synes jeg er aller best med førskolen: Leke med venner og sykle!

Ishika er fire år og er elev ved en av våre førskoler i Nepal. På papiret finnes hun ikke, men for enhver som har møtt den leende, syklende og pratete fireåringen, er det ingen tvil: Ishika er her.

Ishika er her

Hun står ikke i «mantallet», men det er ingen tvil: Ishika fyller rommet med liv.

tekst KAREN KILANE foto GEIR OVE PEDERSEN

Når vi blir født, får vi et fødselsnummer. Deretter brukes nummeret når vi skal få beskjed om alt fra vaksinasjon og tannlege, til skolestart. Ishika har ikke noe fødselsnummer.

Hennes biologiske far ville ikke skrive under på de nødvendige papirene før han forlot Ishikas mor. Senere har mamma blitt sammen med en ny mann. Han kunne gitt den bekreftelsen som trengs, men det vil han ikke. Dermed finnes ikke Ishika på papiret, og da får hun heller ikke skoleplass.

Heldigvis finnes det lærere ved den lokale skolen vår i Nepal som er mer opptatt av barna enn av utdaterte «regler». Og heldigvis har vi partnere som jobber for å avskaffe regler som diskriminerer og rammer de fattigste.

Lokale lærere har sørget for at Ishika får gå på førskolen med de andre. Selv om det er en kostnad å ta inn et barn som på papiret ikke finnes.

Ishika er her. Midt mellom lekene, lærerne, bokstavene og vennene.

Hun får gå på skole fordi gode lærere og du som Hjertevenn-fadder hjelper barn – også de barna som blir glemt av mange andre.

Som Hjertevenn hjelper du barn til en trygg hverdag, oppvekst og fremtid!

Strømmestiftelsen hjelper barn i noen av verdens fattigste land. Bli med, du også! Sammen kan vi hjelpe enda flere.

DETTE SYNES JEG ER DET BESTE MED SKOLE ...

ASTRID UHRENHOLDT JACOBSEN

Lege, tidligere langrennsløper
Å få venner og møte dem hver dag. Vi lærte masse om hverandre og verden.

LARS OLAV KRAGHOLM

Giverservice, Strømmestiftelsen
Jeg burde si læring og kunnskap, men det var nok det sosiale med venner som var best.

NAKAYIMA MERIDA

Skoleelev
Leke med venner og spille fotball.

Noen ganger er det ei geit som skal til

Det er ikke lett å jobbe seg ut av fattigdom, og det tar lang tid – men det er mulig.

tekst og foto GRO JUSTNÆS KILEDAL

Basante spruter noen dråper melk på håndleddet for å sjekke at temperaturen er riktig. Så gir hun både melkeflaska og geitekillingen til datteren Aisha.

– Jeg vet ikke hvem av de to som er mest fornøyd akkurat nå. Alle i familien elsker geitene. Her blir de godt tatt vare på, sier Basante og smiler.

For noen år siden mistet familien alt de eide i en flom.

– Jeg ante ikke hvordan vi skulle få stablet livet på fote igjen, vi stod på bar bakke.

Basante hadde merket seg at folk som hadde geiter nesten alltid var bedre stilt enn andre.

– Da Strømmestiftelsen startet et prosjekt her for å hjelpe folk etter flommen, søkte jeg om å få ei geit, og det fikk jeg.

I begynnelsen gav Basante litt melk til barna, og litt ble solgt. Etter hvert lærte hun å lage ost.

– Alle geitene våre har unik personlighet, og man blir ordentlig glad i dem. Den lysebrune med hornene bestemmer over de andre. Hun er ganske så sta. Og så har vi en stakkars killing som ble avvist av moren sin, så den måtte få flaskemelk, sier Basante.

Geit er et genialt husdyr. Ikke bare kan de overleve under røffe forhold, ei geit får ofte flere killinger. Geiter bidrar med melk og kjøtt til husholdningen.

Bli kjent med ...

Navn Basante

Alder 39

Bosted Nepal

Sivil status: Mor til to

Jobb Driver med geiter

Dette drømte jeg om å bli da jeg var liten Som mange andre drømte jeg om å bli lærer eller lege. Men

uten skole og utdanning, visste jeg at det var umulig.

Det beste med jobben min Å se geitene trives, vokse og bli flere.

Mest utfordrende med jobben min Jeg er redd for at geitene skal bli syke.

Jeg skulle ønske jeg hadde visst dette da jeg startet Jeg skulle visst

om at dette var mulig flere år før!

Min spesialitet Når geitekillingene blir født, hender det at jeg løfter dem opp og holder dem i nærheten av grua slik at de får varmen. Jeg har alltid vært glad i dyr, og jeg tror jeg har blitt god til å forstå hva dyrene trenger for å være trygge og sunne.

DA JEG VAR LITEN DRØMTE JEG OM Å BLI ...

HANNE SØRVAAG

Artist og låtskriver

Jeg ville bli popstjerne. Jeg så det så tydelig for meg. Det var gnisten som har ledet meg til å drive med og leve av musikken min i dag.

LARS SAAGHUS

Seniorrådgiver i Strømmestiftelsen

Jeg var nok ikke så veldig bevisst på hva jeg ønsket å bli som liten, men jeg tenkte at ingeniør måtte være et spennende yrke.

LALA NEIMA

Teppevever

Jeg var mye sulten som liten, så jeg drømte om å være en som dyrket mat.

Ole Børud, Anna-Lisa Kumoji, Alexander Rybak og Rune Larsen er årets artister i juleturneen Stille Natt Hellige Natt.

Konsserter med mening

Når *Stille Natt Hellige Natt* fyller kirkene før jul, er det ikke alle som vet at 82-årige Tor Arne Ranghus står i kulissene. Der smiler han stolt, med eller uten jakke, slik han har gjort i 35 år.

tekst KAREN KILANE foto TARAN.NO OG STRØMMESTIFTELSEN

Jeg driver julekonsertene *Stille Natt Hellige Natt*, og vil samarbeide. Kan du komme på et møte?
 – Når da?
 – Helst i dag.

Telefonen kom til daværende kommunikasjonsjef i Strømmestiftelsen, Lars-Ivar Gjørvi i 1999. Det var julekonsertgründeren Tor Arne Ranghus som ringte, førstemann i Norge som arrangerte julekonsserter i kirker fra nord til sør.

– Det var starten på et eventyr. Vi fikk alt oppi fanget av Tor Arne, sier Lars-Ivar. Han dro umiddelbart til Oslo og møtte ham.

23 år senere har lunsjsamtalen ført til over 12 millioner innsamlede kroner, flere viktige samarbeid med artister og en turné som har tatt med både julens og Strømmestiftelsens budskap til byer og bygder over hele landet.

– Jeg ville samarbeide med en organisasjon som drev et godt arbeid for de fattige i verden. Jeg hadde lest meg opp på Strømmestiftelsen og visste hva pengene gikk til. «Strømme» handler for meg om at uansett hva man tjener av penger, så bør man være med på noe som hjelper andre. Jeg har det sikkert med meg fra kirkebakgrunnen min – denne gamle ånden om å gi, sier Tor Arne Ranghus.

82 år ung. Han er 82 år, og det er veldig lite ved ham som minner om gammel ånd. Lett til bens, kjapp i replikken, fulltidsarbeidende, alltid med et stilig skjerf i halsen. Nesten alltid velkledd.

– Nesten, Lars-Ivar?

– Juleturneen avsluttes alltid 22. desember med konsert i Tor Arnes menighet i Oslo. Etterpå inviterer han alle involverte +

I år er det 35 års-jubileum for *Stille Natt Hellige Natt*. Men julekonsertgründeren Tor Arne Ranghus er ikke opptatt av det som ligger bak. 82-åringen er full av planer for fremtiden.

FAKTA

Tor Arne Ranghus

- 82 år ung
- Daglig leder for Taran AS
- Var den første som arrangerte julekonserter i kirker i Norge
- Har samarbeidet med Strømmestiftelsen gjennom *Stille Natt Hellige Natt*-konsertene i 23 år
- Tidligere lærer og inspektør
- Var med på å starte Ten Sing-bevegelsen i Norge
- Er 96,8 prosent positiv

Det har vært en fryd og en glede hvert år å ha Strømmestiftelsen på laget, sier Tor Arne Ranghus. En glede som har vært svært gjensidig! Her fra et besøk i Nepal.

+ hjem til seg på julemiddag. Det var en sånn kveld vi satt hjemme hos ham etter konserten og ventet på ham. Siste konsert var unnagjort. Utenfor var det kaldt, mørkt og surt. Men da Tor Arne dukket opp, kom han inn i bare skjorteermer. Vi lo og lurte på hva i all verden han drev med. Men Tor Arne hadde møtt noen underveis som trengte den nyinnkjøpte frakken hans mer enn ham selv nå når kulda slo inn. Sånn er Tor Arne, sier Lars-Ivar.

Ville selge alt. Tor Arnes omsorg for andre har kommet tydelig til uttrykk helt fra den første reisen, hvor han tok med prinsesse Märtha Louise og Tor Endresen til Peru. Siden har han besøkt flere prosjekter.

Det som gjorde mest inntrykk på ham var et besøk i Uganda. Fattigdom preget landsbyen, og nesten alle der hadde blitt aids-syke.

– Den opplevelsen glemmer jeg aldri, sier Tor Arne.

På turen møtte de ei jente på 10–12 år. Hun hadde ikke foreldre og bodde alene.

– Det var en absurd vond situasjon, husker Lars-Ivar.

– Vi ble alle satt helt ut. Den dagen sa Tor Arne at han måtte selge alt han eide og gi pengene til de som trengte det mer, gjennom Strømmestiftelsen.

– Vi brukte mye tid på å samtale og bearbeide opplevelsene, sier Lars-Ivar.

Han kom til slutt med et forslag til julekonsertgründeren: «Du kan gi alt du har og avslutte her og nå, men du kan også fortsette å lage de beste konsertene og forestillingene, og gi av dette til de som trenger det».

Og slik ble det. Noe som har ført til både

gode opplevelser for publikum og mye hjelp til de som trenger det.

Takknemlig. Selv er ikke Tor Arne så opptatt av å snakke om ting som har skjedd i fortiden.

– Jeg er kun opptatt av å leve i nuet og å se framover.

Han har kjøpt rettigheter på musiker for åtte år framover, har gjort avtaler som sikrer Strømmestiftelsens del i julekonsertene, og akkurat nå forhandler han om artister til forestillingene i 2026. Han tar aldri et fotografi, vil bare se mot alt som ligger foran.

– *Hvilke drømmer og håp har du for framtiden?*

– Jeg kan ikke ha det bedre enn jeg har det i dag. Min drøm er at dette skal fortsette.

Jeg har lært av en gammel venn, fra den amerikanske urbefolkningen, at når jeg en dag nærmer meg avslutningen, skal jeg spasere opp på en høy fjelltopp, sette meg ned og utånde. Og bare være takknemlig for det jeg har opplevd. ■

“

Jeg er kun opptatt av å leve i nuet og å se framover

Tor Arne Ranghus

Fargerike engler

Klipp, lim og brett fargerik julepynt.

DU TRENGER

Fargerikt papir
Trekuler
Nål og tråd
Limpistol

HÅP OM FRED!

I Uganda bor Jane som er kristen, i Nepal lever Jjivan som er hindu, Jasmina fra Niger er muslim og Phew Phew fra Myanmar er buddhist. Og dette er bare noen av barna på skolene og i barnehagene våre!

I mange religioner finnes det fortellinger om engler. Noen tror at engler en gang sang om håp og fred på jord. Det er det mange som drømmer ekstra om akkurat denne jula. Kanskje du også vil lage fargerike engler?

SLIK GJØR DU

- Del et A4-ark i to, eller klipp ut to kvadrater.
- Brett hver del som et «trekkspill».
- Lag en brett litt over halvveis oppe på «trekkspillet». Den lengste delen under bretten er kropp, den korteste delen over bretten er vinge.
- Lim de to lange delene, kroppen, inntil hverandre.
- Lim inn endene på ulltråden mellom de to delene kropp slik at tråden stikker ut i midten oppe over vingene.
- Lim de korte delene, vingene, inntil kroppen.
- Tre en trekule inn over ulltråden.
- Engelen er ferdig!

HVA MED Å SNAKKE LITT OM DETTE MENS DERE BRETTER ENGLER?

- Vet du om noe ekstra fint eller vondt som har skjedd i verden dette året?
- Er det noe du lurer på angående det som har skjedd?
- Hva vil du at vi sammen skal gjøre for at flere barn i verden får oppleve håp og fred?

Hvor skal vi dra?

Spenn fast sikkerhetsbeltet, finn gjerne fram kaffekoppen og et leksikon og bli med på langtur. Klarer du å resonnerer deg fram til hvilke byer og land vi besøker?

tekst GASE HANDELAND illustrasjon GEIR OVE PEDERSEN

1

Første juledag er det 380 år siden denne øya ble oppdaget første gang. Øya ligger langt fra andre øyer og har et rikt dyreliv. Christmasrødkrabba er en av dem. Ved starten av regntiden strømmer kanskje så mange som 100 millioner krabber fra skogen og ut til havet for å gyte. Øya har også andre endemiske arter som christmasfregattfugl og christmassule. Hva heter øya?

Julens hovedperson måtte som barn flykte sammen med sin mor Maria og en annen til et annet land. Hvilket?

2

3

Etter et mislykket forsøk på å bli de første menneskene til å nå Nordpolen, måtte Nansen og Johansen overvintre på denne øygruppa, som deler et av navnene med en person i oppgave 2. Nansen var sjefen og Johansen var hans undersått. Historien sier at Nansen på julaften, i et håp om å få litt bedre stemning der de var alene i isødet, spurte Johansen om de kunne være dus. Johansen svarte at «det må jeg tenke litt på», og på nyttårsaften ble de så dus. Hva heter øygruppa?

5

16. desember i år er det 50 år siden en berømt tur, hvor han som var femtemann, men også landets førstemann, gjorde som folk flest i datidens energikrise. Han kjørte elektrisk på banen som var oppkalt etter nasjonalarenaen hvor han selv hadde strukket seg til 38 meter 50 år tidligere. Vi vil ha navnet på byen hvor dette skjedde.

4

Johansen og Nansen var tross alt to. Verre var det for åtte år gamle Kevin McCallister, som i 1990 ble alene hjemme i julen da familien dro til Frankrike. Filmen om denne hendelsen bringer oss likevel mye latter og juleglede. I hvilken by skjedde dette?

SEND INN STEDENE innen 1. februar 2024 til post@strommestiftelsen.no (merk REISE) eller ring inn svarene på 38 12 75 00 mellom kl. 09.00 og 14.00 på hverdager.

Vi trekker ut en heldig vinner som får et av våre fine bærenett og fem Flax-lodd. Og skulle du ikke vinne, er bærenettet til salgs i nettbutikken vår. Vinneren av Reisequiz 3/23: Jan Inge Revheim, Mandal.

		XORD .no		DERMA	SLEIP	BUEN	BEVEGELSE BIBEL- NAVN	ØY I KARIBISKE HAV	SAGN- KVINNE	SKO- GNAG	BE- BYGGER	NUKLEUS- ENE	
		→			→			↘					
		TUTE			STYRE- SETTET FOT- PLAGGET								
		MASSE- TETT- HET									RESIDERE LITE SPENN- ENDE		
		SIBYLLE	SPRENG- STOFF LEGERING			FAG- PERSON FUGL							
GRIPE	ETTER- SKRIFT	KON- TROLL- ORGAN	PÅSTO RAVNEN	JUTUL					FARKOST HENSIKT				
BAJAS					PIPLET GRUNNE			IDÉ- FORLATT YNDIG			1		
LANGET I SEG										SKRATTE FANGST- UTSTYR			
	100 m2 DEKADE			STØY OPP- BLOMST- RINGEN			TEST KLAR- LEGGING- EN						
YNDE		ROLIG ARKADER			HEL HEVE SEG				LØP KULØR				
VATER- PASS						SAGN- KVINNE RETTE- SNOR			KASTE- MASKIN MUNTLLIG				
SPASERE		GRYENDE			GRAVE IKKE PÅ VILKÅR			RAET					
		EN AV TRE BRØDRE	KRAFT VIRKE- DAGER					KLEKKE UT BY I BELGIA				PRESTE- KJOLE	
BOKSE- UTTR.												KATTE- DYR	
VENDE HØY			HÆR- SKARE FOR- NEMME			HUNN- GRIS VIRKE STOR	GEVIR- DYR INVA- DERE			... MAHAL KOMPO- NIST			
					HARPIKS LITEN LAKS				BELTET SIKTE TIL				
EURO- PEER	SPØRRE- ORD	1358	ORGANISA- SJON SKORPE										
2								OPP- DRETT	= GIGA TREDJE UKJENTE	KANTET TEATER- FORM			
			DYP- VANN- FISKEN				3						
MERVERDI- AVGIFT													
AREAL- ENHET						TRANGE				SPORTS- MANN			

- 1 – Hva er etternavnet til forfatteren av «klimakvartetten»?
- 2 – Hva heter fadderordningen til Strømmestiftelsen?
- 3 – I bladet møter vi et nyfødt barn. I hvilket land bor babyen?

SEND LØSNINGEN innen 1. februar 2024 til post@strommestiftelsen.no (merk KRYSSORD) eller ring inn løsningen på 38 12 75 00 mellom kl. 09.00 og 14.00 på hverdager.

Vi trekker ut en heldig vinner som kan velge mellom en **strikkepakke** eller et av våre flotte **bærenett og fem Flax-lodd**. Skulle du ikke vinne, er både genseren og nettet å finne i nettbutikken vår: Strommestiftelsen.no/nettbutikk. Vinneren av Kryssord 3/23: Nils Arthur Haugland, Uskedalen

Strømmestiftelsen
BEKJEMPER FATTIGDOM

GI EN JULEGAVE SOM FORANDRER HVERDAGEN HANS

Geit

Av og til er
ei geit det
som skal til.

strommestiftelsen.no/nettbutikk

Vis omsorg.
Kjøp gavekortene
dine her i dag.